

OHJELMAESITTEEN TÄYDENNYS 1, 2.8.2017

TÄYDENNYS 1, 2.8.2017 OP YRITYSPANKKI OYJ:N JOUKKOVELKAKIRJAOHJELMAAN 2017 (2.000.000.000 EUROA) SEKÄ OP SIOITUSOBLIGAATIO NOUSEVA EUROOPPA IV/2017 LAINAKOHTAISIIIN EHTOIHIN LIITETTYYN TIIVISTELMÄÄN

Tämä asiakirja ("Täydennysasiakirja") on täydennys 26.5.2017 päivättyyn ja julkistettuun ohjelmaesitteeseen, joka koskee OP Yrityspankki Oyj:n 2.000.000.000 euron määräistä joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskuohjelmaa. Täydennysasiakirjalla tehdään jäljempänä kuvatut muutokset ohjelmaesitteeseen sekä alla olevan kohdan 1 osalta myös tiivistelmään, joka on liitetty 28.6.2017 päivätyn OP Sijoitusobligaatio Nouseva Eurooppa IV/2017 lainakohtaisiin ehtoihin. Täydennysasiakirja on laadittu OP Yrityspankki Oyj:n ja OP Ryhmän julkistettua osavuositarkastuksensa ajalta 1.1. – 30.6.2016. Lisäksi täydennysasiakirja sisältää korjauksen ohjelmaesitteen liitteeseen 2.

1. Tällä Täydennysasiakirjalla muutetaan Ohjelmaesitteen ja edellä mainittujen lainakohtaisten ehtojen tiivistelmiä seuraavasti:

Tiivistelmän kohdassa "B.12. Historialliset tiedot, kehitysnäkymät, merkittävät muutokset" korvataan osavuositarkastuskauden 1.1.-31.3.2017 tiedot osavuositarkastuskauden 1.1.-30.6.2017 tiedoilla seuraavasti:

B.12.	Historialliset tiedot, kehitysnäkymät, merkittävät muutokset	Liikkeeseenlaskijan konsernin keskeiset historialliset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti osavuositarkastuskaudella 1.1. – 30.6.2017 (Huom! Osavuositarkastuskauden tunnusluvut ovat tilintarkastamattomat):			
		Tuloslaskelma			
		4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
	Milj. €				
	Korkokate	65	58	120	117
	Vakuutuskate	137	133	248	256
	Nettopalkkiotuotot	-2	0	-4	7
	Sijoitustoiminnan nettotuotot	82	44	186	82
	Liiketoiminnan muut tuotot	8	12	17	22
	Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	1	0
	Tuotot yhteensä	290	247	568	485
	Henkilöstökulut	41	43	84	85
	Poistot ja arvonalentumiset	15	13	29	25
	Liiketoiminnan muut kulut	81	70	163	134
	Kulut yhteensä	136	126	276	244
	Saamisten arvonalentumiset	7	0	11	7
	OP-bonukset omistaja-asiakkaille	0	0	1	1
	Tulos ennen veroja	147	122	280	233
	Tuloverot	23	23	48	45
	Kauden tulos	123	98	232	187
	Jakautuminen:				
	Emoyhtiön omistajille	123	97	231	186
	Määräysvallattomille omistajille	1	1	1	1

	Kauden tulos	123	98	232	187
	Laaja tuloslaskelma				
	Kauden tulos	123	98	232	187
	Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
	Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	8	-12	11	-43
	Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
	Käyvän arvon rahaston muutos				
	Käypään arvoon arvostamisesta	5	31	5	36
	Rahavirran suojauksesta	-1	-2	-1	-2
	Muuntoerot	0	0	0	0
	Tuloverot				
	Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
	Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-2	2	-2	9
	Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
	Käypään arvoon arvostamisesta	-1	-6	-1	-7
	Rahavirran suojauksesta	0	0	0	0
	Kauden laaja tulos	133	112	244	180
	Laajan tuloksen jakautuminen:				
	Emoyhtiön omistajille	132	112	242	178
	Määräysvallattomille omistajille	1	0	2	2
	Kauden laaja tulos	133	112	244	180
	Tase				
	Milj. €			30.6.	31.12.
				2017	2016
	Käteiset varat			10 654	9 336
	Saamiset luottolaitoksilta			8 700	9 458
	Kaupankäynnin rahoitusvarat			693	638
	Johdannaissopimukset			3 704	4 678
	Saamiset asiakkailta			19 516	18 702
	Sijoitusomaisuus			15 576	16 698
	Osuudet osakkuusyrityksissä			53	46
	Aineettomat hyödykkeet			787	790
	Aineelliset hyödykkeet			109	93
	Muut varat			2 519	2 488
	Verosaamiset			36	46
	Varat yhteensä			62 347	62 974
	Velat luottolaitoksille			12 140	10 332
	Johdannaissopimukset			3 811	4 398
	Velat asiakkaille			15 939	16 178
	Vakuutusvelka			3 245	3 008
	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			18 431	19 826
	Varaukset ja muut velat			2 745	3 231
	Verovelat			420	405

	Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 571	1 592
	Velat yhteensä	58 302	58 969
	Oma pääoma		
	Emoyhtiön omistajien osuus		
	Osakepääoma	428	428
	Käyvän arvon rahasto	199	197
	Muut rahastot	1 093	1 093
	Kertyneet voittovarot	2 217	2 179
	Määräysvallattomien omistajien osuus	108	109
	Oma pääoma yhteensä	4 045	4 005
	Velat ja oma pääoma yhteensä	62 347	62 974
	 Luottolaitosvakavaraisuus		
	Luottolaitosvakavaraisuus on esitetty EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti.		
		30.6.2017	31.12.2016
	Omat varat, milj. €		
	OP Yrityspankki -konsernin oma pääoma	4 045	4 005
	Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-352	-279
	Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-4	-6
	Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 688	3 720
	Aineettomat hyödykkeet	-77	-76
	Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-14	-23
	Ennakoitu voitonjako	-115	-201
	Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-126	-126
	Ydinpääoma (CET1)	3 355	3 295
	Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	137	140
	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	137	140
	Ensisijainen pääoma (T1)	3 492	3 435
	Debentuurilainat	1 142	1 193
	Toissijainen pääoma (T2)	1 142	1 193
	Omat varat yhteensä	4 634	4 628
	 Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.		
		30.6.2017	31.12.2016
	Kokonaisriski, milj. €		
	Luotto- ja vastapuoliriski	19 673	19 354
	Standardimenetelmä (SA)	1 770	1 861
	Valtio- ja keskuspankkivastuut	31	33
	Luottolaitosvastuut	33	51
	Yritysvastuut ***	1 655	1 702
	Vähittäisvastuut	11	12
	Muut		
	*	39	64

	Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	17 903	17 493		
	Luottolaitosvastuut	1 015	1 141		
	Yritysvastuut	12 026	11 551		
	Vähittäisvastuut	1 054	983		
	Oman pääoman ehtoiset sijoitukset **	3 745	3 741		
	Muut	64	77		
	Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	1 884	1 329		
	Operatiivinen riski, standardimenetelmä	1 266	1 163		
	Vastuun arvonoi-kaisu (CVA)	225	253		
	Kokonaisriski yhteensä	23 048	22 099		
	* Muiden vastuiden riskipainosta 39 miljoonaa (45) euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.				
	** Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.				
	*** Vertailutietoa korjattu SA Yritysvastuiden osalta.				
	Suhdeluvut, %	30.6.2017	31.12.2016		
	Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,6	14,9		
	Tier 1 -vakavaraisuussuhde	15,2	15,5		
	Vakavaraisuussuhde	20,1	20,9		
	Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	30.6.2017	31.12.2016		
	Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,6	14,9		
	Tier 1 -vakavaraisuussuhde	14,6	14,9		
	Vakavaraisuussuhde	19,5	20,3		
	Pääomavaatimus, milj. €	30.6.2017	31.12.2016		
	Omat varat	4 634	4 628		
	Pääomavaatimus	2 432	2 327		
	Puskuri pääomavaatimukseen	2 201	2 301		
	Pääomavaatimus muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.				
	Pankin kehitysnäkymissä ei ole tapahtunut merkittäviä kielteisiä muutoksia viimeisen tarkastetun tilinpäätöksen julkistamispäivän jälkeen.				
	Pankin taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 30.6.2017 jälkeen.				
	OP Ryhmän keskeiset historialliset tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti osavuositarkastuskaudella 1.1. – 30.6.2017 (Huom! Osavuositarkastuskauden tunnusluvut ovat tilintarkastamattomat).				
	Tuloslaskelma				
	Milj. €	4–6/ 2017	4–6/ 2016	1–6/ 2017	1–6/ 2016
	Korkokate	272	261	530	528

Vakuuskate	145	140	261	269
Nettopalkkiotuotot	220	213	458	437
Sijoitustoiminnan nettotuotot	113	96	235	182
Liiketoiminnan muut tuotot	35	83	69	94
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	10	2	12	4
Tuotot yhteensä	795	794	1 565	1 514
Henkilöstökulut	191	195	393	395
Poistot ja arvonalentumiset	53	38	95	75
Liiketoiminnan muut kulut	193	166	366	305
Kulut yhteensä	437	399	854	776
Saamisten arvonalentumiset	15	13	23	23
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	55	52	106	100
Tulos ennen veroja	288	331	583	614
Tuloverot	50	68	106	122
Kauden tulos	238	263	477	493
Jakautuminen:				
Omistajille	237	262	476	491
Määräysvallattomille omistajille	1	1	1	1
Kauden tulos	238	263	477	493
Laaja tuloslaskelma				
Kauden tulos	238	263	477	493
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	46	-78	62	-271
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Käyvän arvon rahaston muutos				
Käypään arvoon arvostamisesta	5	39	-2	95
Rahavirran suojauksesta	-14	9	-24	25
Muuntoerot	0	0	0	0
Tuloverot				
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-9	16	-12	54
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Käypään arvoon arvostamisesta	-1	-8	0	-19
Rahavirran suojauksesta	3	-2	5	-5
Kauden laaja tulos	268	239	505	372
Laajan tuloksen jakautuminen:				
Omistajille	260	228	485	344
Määräysvallattomille omistajille	7	11	20	28
Kauden laaja tulos	268	239	505	372
Tase				
Milj. €			30.6. 2017	31.12. 2016

Käteiset varat	10 770	9 471
Saamiset luottolaitoksilta	421	337
Kaupankäynnin rahoitusvarat	712	692
Johdannaissopimukset	3 705	4 732
Saamiset asiakkailta	80 201	78 604
Sijoitusomaisuus	23 182	25 105
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	9 640	9 168
Osuudet osakkuusyrityksissä	179	91
Aineettomat hyödykkeet	1 516	1 474
Aineelliset hyödykkeet	879	871
Muut varat	2 891	2 992
Verosaamiset	190	210
Varat yhteensä	134 287	133 747
Velat luottolaitoksille	4 881	4 669
Johdannaissopimukset	3 597	4 044
Velat asiakkaille	61 405	60 077
Vakuutusvelka	10 326	10 586
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 679	9 205
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	27 564	28 287
Varaukset ja muut velat	3 714	4 226
Verovelat	893	894
Lisäosuudet	70	77
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 424	1 445
Velat yhteensä	123 554	123 509
Oma pääoma		
OP Ryhmän omistajien osuus		
Osuuspääoma		
Jäsenosuudet	169	166
Tuotto-osuudet	2 778	2 719
Käyvän arvon rahasto	278	318
Muut rahastot	2 158	2 108
Kertyneet voittovarot	5 229	4 824
Määräysvallattomien omistajien osuus	122	102
Oma pääoma yhteensä	10 734	10 237
Velat ja oma pääoma yhteensä	134 287	133 747
Luottolaitosvakavaraisuus		
Luottolaitosvakavaraisuus on esitetty OP Yhteenliittymästä EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti.		
Omat varat, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
OP Ryhmän oma pääoma	10 734	10 237
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-170	-168
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-22	-41
Lisäosuuspääomat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä		77

	Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	10 542	10 105
	Aineettomat hyödykkeet	-668	-620
	Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-39	-64
	Takaisinmaksettavat osuuspääomat		-156
	Ennakoitu voitonjako	-44	-83
	Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-311	-309
	Ydinpääoma (CET1)	9 479	8 872
	Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	81	81
	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	81	81
	Ensisijainen pääoma (T1)	9 561	8 954
	Debentuurilainat	1 193	1 239
	Toissijainen pääoma (T2)	1 193	1 239
	Omat varat yhteensä	10 753	10 192
	Ydinpääomasta (CET1) on vähennetty varovaisen arvostamisen oikaisu 25 (36) miljoonaa euroa.		
	Ydinpääomasta on vähennetty valvojan luvan mukaisesti asiakkaille palautetut irtisanotut lisäosuudet 70 miljoonaa euroa. Vertailukaudella ydinpääomasta on vähennetty valvojalta saadun osuuspääomien palautusluvan mukainen määrä 156 miljoonaa euroa. Lisäosuuspääomiin ja pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.		
	Kokonaisriski, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
	Luotto- ja vastapuoliriski	39 169	38 853
	Standardimenetelmä (SA)	3 180	3 233
	Valtio- ja keskuspankkivastuut	36	39
	Luottolaitosvastuut	13	36
	Yritysvastuut	1 740	1 812
	Vähittäisvastuut	1 062	1 039
	Muut *	327	307
	Sisäisten luottolukitusten menetelmä (IRB)	35 990	35 620
	Luottolaitosvastuut	1 016	1 143
	Yritysvastuut	21 791	20 913
	Vähittäisvastuut	4 840	4 698
	Oman pääoman ehtoiset sijoitukset **	7 254	7 605
	Muut	1 089	1 261
	Markkina- ja selvitysriski, standardimenetelmä	1 884	1 329
	Operatiivinen riski, standardimenetelmä	3 958	3 666
	Vastuun arvon oikaisu (CVA)	225	253
	Kokonaisriski yhteensä	45 236	44 101
	EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat	4 406	
	Kokonaisriski sisältäen riskipainolattiat	49 642	44 101
	* Muiden vastuiden riskipainosta 255 miljoonaa (253) euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.		
	** Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 6,5 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.		
	Suhdeluvut, %	30.6.2017	31.12.2016
	Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,1	20,1
	Tier 1 -vakavaraisuussuhde	19,3	20,3
	Vakavaraisuussuhde	21,7	23,1

		Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	30.6.2017	31.12.2016
		Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,1	19,9
		Tier 1 -vakavaraisuussuhde	19,1	19,9
		Vakavaraisuussuhde	21,5	22,8
		Suhdeluvut ilman riskipainolattioita, %	30.6.2017	31.12.2016
		Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	21,0	20,1
		Tier 1 -vakavaraisuussuhde	21,1	20,3
		Vakavaraisuussuhde	23,8	23,1
		Riskipainolattioiden vaikutus CET 1 -suhdelukuun oli -1,9 prosenttiyksikköä.		
		Pääomavaatimus, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
		Omat varat	10 753	10 192
		Pääomavaatimus	7 087	5 520
		Puskuri pääomavaatimukseen	3 666	4 673
		Pääomavaatimus 14,3 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 %, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 2,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 1,75 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista. Vertailuvuonna pääomavaatimus oli 12,5 prosenttia. EKP:n P2R-vaatimus tuli voimaan 1.1.2017.		
		Velkaantuneisuus, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
		Ensisijainen pääoma (T1)	9 561	8 954
		Vastuut yhteensä	122 588	120 257
		Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,8	7,4
		Velkaantumisasetta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) esitetään Komission delegoidun asetuksen mukaisesti. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on kolme prosenttia.		
		OP Ryhmän taloudellisessa asemassa tai kaupankäyntipositiossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 30.6.2017 jälkeen.		

2. Tällä Täydennysasiakirjalla lisätään Ohjelmaesitteen kohtaan "9 Nähtävillä olevat ja viitattut asiakirjat" sivulla 262 seuraavat tiedot:

Asiakirjat

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot 1.1. – 30.6.2017

sivut 1-49

OP Ryhmän osavuositiedot 1.1. – 30.6.2017

sivut 1-62

Viitattut tiedot

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot

OP Ryhmän osavuositiedot

Osavuositiedot ovat saatavilla OP Ryhmän verkkosivuilta www.op.fi sekä osoitteesta www.op.fi/joukkolainat.

3. Tällä Täydennysasiakirjalla korvataan ohjelmaesitteen kohta "7.5 Tulevaisuudennäkymät" ohjelmaesitteen sivuilla 236-237 seuraavasti:

7.5 Tulevaisuudennäkymät

OP Yrityspankki on arvioinut 2.8.2017 julkistamassaan osavuositarkastuksessa loppuvuoden 2017 näkymiä seuraavasti:

”Sekä maailmantalous että euroalueen talous kehittyivät alkuvuonna myönteisesti. Myös Suomen talouden kasvu oli vahvaa ja laaja-alaista: vienti ja kotimarkkinat elpyivät, asuntomarkkinat piristyivät ja luottamus Suomen talouteen vahvistui. Suomen talouden myönteisen kehityksen arvioidaan jatkuvan myös loppuvuoden aikana. Poliittiset riskit ja epävarmuudet niin kotimaassa kuin vientimarkkinoillakin voivat realisoituessaan kuitenkin heikentää näkymiä. Uhan Suomen pitkän aikavälin talouden myönteiseen kehitykseen aiheuttavat monet rakenteelliset ongelmat, jotka odottavat edelleen ratkaisuaan.

Finanssiala on sopeutunut varsin hyvin uudenlaiseen matalien korkojen toimintaympäristöön. Matala markkinakorkotaso on hidastanut pankkien korkokatteiden kasvua ja heikentänyt vakuutusyhteisöjen korkosijoitusten tuottoja, mutta parantanut myös asiakkaiden luotonhoitokykyä. Arvonalentumiset ovat pysyneet matalalla tasolla huolimatta jo vuosia jatkuneesta hitaan kasvun vaiheesta. Finanssialan merkittävimmät strategiset riskit liittyvät tällä hetkellä asiakaskäyttäytymisen muuttumiseen, toimintaympäristön digitalisoitumiseen ja monimutkaistuvaan sääntelyyn. Toimialamurros uhkaa tulevina vuosina hidastaa kasvua ja rapauttaa tuottokertymää. Finanssialaa kohtaa lähivuosina voimakas uudistumisen tarve. Toimintaympäristön muutokset korostavat pitkäjänteisen uudistumisen välttämättömyyttä sekä kannattavuuden ja vakavaraisuuden johtamisen merkitystä.

OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan jäävän samantasoiseksi tai pienemmäksi kuin vuonna 2016. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin, arvonalentumisten kehitykseen, liiketoiminnan kasvuvauhtiin ja suurvahinkojen vaikutuksesta korvausmenoon.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, OP Yrityspankki -konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.”

4. Tällä Täydennysasiakirjalla korvataan ohjelmaesitteen kohta "8.10.5 Tulevaisuudennäkymät" ohjelmaesitteen sivuilla 261-262 seuraavasti:

8.10.5 Tulevaisuudennäkymät

OP Ryhmä on arvioinut 2.8.2017 julkistamassaan osavuositarkastuksessa loppuvuoden näkymiä seuraavasti:

”Sekä maailmantalous että euroalueen talous kehittyivät alkuvuonna myönteisesti. Myös Suomen talouden kasvu oli vahvaa ja laaja-alaista: vienti ja kotimarkkinat elpyivät, asuntomarkkinat piristyivät ja luottamus Suomen talouteen vahvistui. Suomen talouden myönteisen kehityksen arvioidaan jatkuvan myös loppuvuoden aikana. Poliittiset riskit ja epävarmuudet niin kotimaassa kuin vientimarkkinoillakin voivat realisoituessaan kuitenkin heikentää näkymiä. Uhan Suomen pitkän aikavälin talouden myönteiseen kehitykseen aiheuttavat monet rakenteelliset ongelmat, jotka odottavat edelleen ratkaisuaan.

Finanssiala on sopeutunut varsin hyvin uudenlaiseen matalien korkojen toimintaympäristöön. Matala markkinakorkotaso on hidastanut pankkien korkokatteiden kasvua ja heikentänyt vakuutusyhteisöjen korkosijoitusten tuottoja, mutta parantanut myös asiakkaiden luotonhoitokykyä. Arvonalentumiset ovat pysyneet matalalla tasolla huolimatta jo vuosia jatkuneesta hitaan kasvun vaiheesta. Finanssialan merkittävimmät strategiset riskit liittyvät tällä hetkellä asiakaskäyttäytymisen muuttumiseen, toimintaympäristön digitalisoitumiseen ja monimutkaistuvaan sääntelyyn. Toimialamurros uhkaa tulevina vuosina hidastaa kasvua ja

rapauttaa tuottokertymää. Finanssialaa kohtaa lähivuosina voimakas uudistumisen tarve. Toimintaympäristön muutokset korostavat pitkäjänteisen uudistumisen välttämättömyyttä sekä kannattavuuden ja vakavaraisuuden johtamisen merkitystä.

OP Ryhmän vuoden 2017 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan kasvavien kehittämiskulujen ja muiden strategian toteutuksesta aiheutuvien kulujen johdosta samantasoiseksi tai pienemmäksi kuin vuoden 2016 tulos. Toimintaympäristöön edelleen liittyvä epävarmuus voi aiheuttaa lyhyen aikavälin tulosvolatiliteettia, mikä vaikuttaa OP Ryhmän tuloksen ennustettavuuteen. Merkittävimmät loppuvuoden tuloksen epävarmuustekijät liittyvät korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin, arvonalentumisiin sekä liiketoiminnan kasvuvauhtiin.

Kaikki tässä osavuosisikatsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämän hetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.”

5. Tällä täydennysasiakirjalla korjataan Ohjelmaesitteen kohdassa "Liite 2: Takaisinmaksettava määrä" "Sääntö 5" sivuilla 152-154 seuraavaan muotoon:

”**Sääntö 5** Jos Tuotto on suurempi [tai yhtäsuuri] kuin Barrier: $1 - (\text{Tuotto} - \text{Tuottoraja})[\times \text{Kerroin}]$, kuitenkin vähintään Vähimmäispalautuskertoimen suuruinen.

Vähimmäispalautuskerroin on Liikkeeseenlaskijan ilmoittama kiinteä arvo.

Jos Tuotto on pienempi [tai yhtäsuuri] kuin Barrier, Palautuskerroin on 1.

Palautuskertoimen määräytymisessä (Sääntö 5) **Tuoton** laskentaan sovelletaan seuraavia Laskentakaavoja:

Laskentakaava 1
$$\frac{\text{Loppuarvo}}{\text{Alkuarvo}} - 1$$

Selitys: Tuotto määräytyy Kohde-etuuden suhteellisen arvonmuutoksen perusteella siten, että Loppuarvoa verrataan Alkuarvoon.

Laskentakaava 2
$$\sum_{i=1}^N \text{Paino}_i \times \left(\frac{\text{Loppuarvo}_i}{\text{Alkuarvo}_i} - 1 \right)$$

Selitys: Tuotto määräytyy korikomponenttikohtaisten suhteellisten arvonmuutosten painotettuna summana. Suhteellisessa arvonmuutoksessa Korikomponentin Loppuarvoa verrataan Alkuarvoon.

Laskentakaava 3
$$\text{Min}_{i=1,N} \left[\frac{\text{Loppuarvo}_i}{\text{Alkuarvo}_i} - 1 \right]$$

Selitys: Tuotto määräytyy alhaisimman korikomponentin suhteellisen arvonmuutoksen perusteella. Suhteellisessa arvonmuutoksessa Korikomponentin Loppuarvoa verrataan Alkuarvoon.

Laskentakaava 4
$$\frac{\text{Alkuarvo}}{\text{Loppuarvo}} - 1$$

Selitys: Tuotto määräytyy Kohde-etuuden suhteellisen arvonmuutoksen perusteella siten, että Alkuarvoa verrataan Loppuarvoon.

Laskentakaava 5
$$\sum_{i=1}^N \text{Paino}_i \times \left(\frac{\text{Alkuarvo}_i}{\text{Loppuarvo}_i} - 1 \right)$$

Selitys: Tuotto määräytyy korikomponenttikohtaisten suhteellisten arvonmuutosten painotettuna summana. Suhteellisessa arvonmuutoksessa Korikomponentin Alkuarvoa verrataan Loppuarvoon.

Laskentakaava 6
$$\text{Max}_{i=1,N} \left[\frac{\text{Alkuarvo}_i}{\text{Loppuarvo}_i} - 1 \right]$$

Selitys: Tuotto määräytyy alhaisimman korikomponentin suhteellisen arvonmuutoksen perusteella. Suhteellisessa arvonmuutoksessa Korikomponentin Alkuarvoa verrataan Loppuarvoon.

Loppuarvo ja **Alkuarvo** määräytyvät seuraavasti:

Alkuarvo

- (i) Alkuarvo1: Liikkeeseenlaskijan määrittämä arvo
- (ii) Alkuarvo2: Alkuarvon [määräytymispäivän/määräytymispäivien] virallinen päätösarvo
- (iii) Alkuarvo3: Alkuarvon määräytymispäivien virallisten päätösarvojen aritmeettinen keskiarvo
- (iv) Alkuarvo4: Alkuarvon määräytymispäivien virallisten päätösarvojen alhaisin arvo
- (v) Alkuarvo5: Alkuarvon määräytymispäivien virallisten päätösarvojen korkein arvo

Loppuarvo

- (i) Loppuarvo1: Liikkeeseenlaskijan määrittämä arvo
- (ii) Loppuarvo2: Loppuarvon [määräytymispäivän/määräytymispäivien] virallinen päätösarvo
- (iii) Loppuarvo3: Loppuarvon määräytymispäivien virallisten päätösarvojen aritmeettinen keskiarvo
- (iv) Loppuarvo4: Loppuarvon määräytymispäivien virallisten päätösarvojen alhaisin arvo
- (v) Loppuarvo5: Loppuarvon määräytymispäivien virallisten päätösarvojen korkein arvo”

Tätä Täydennysasiakirjaa tulee lukea yhdessä ohjelmaesitteen kanssa. Sijoittajilla, jotka ovat sitoutuneet merkitsemään tai ostamaan arvopapereita ennen Täydennysasiakirjan julkistamista 2.8.2017, on arvopaperimarkkinalain 4 luvun 14 §:n mukaan oikeus peruuttaa päätöksensä kahden (2) pankkipäivän kuluessa siitä, kun Täydennysasiakirja on julkistettu. Peruuttamisoikeuden edellytyksenä on, että uusi tieto on käynyt ilmi ennen arvopaperien toimittamista sijoittajalle. Ohjeet merkinnän peruuttamisesta ovat saatavana näiden kahden pankkipäivän aikana merkintäpaikoista.